

Potapov-Hattuniemi -sukua koskevaa aineistoa

Irja Rämän tutkimukset Uhtuan ja lähikylien karjalaisista suvuista

FM Irja Rämä on juuriltaan karjalainen tutkija, joka on vuosikymmenien ajan tutkinut perusteellisesti vienalaisia sukuja ja Vienan Karjalan historiaa. Tutkimusten tuloksia on julkaistu muun muassa Karjalan Heimo -lehdessä vuosina 1993 – 2006.

Irja Rämä on vuonna 2013 luovuttanut laajan tutkimusaineistonsa Karjalan Sivistysseuran säilytettäväksi. Aineisto on kokonaisuudessaan tutkijoiden käytettävissä seuran arkistossa, jonka yhteystiedot ja aukioloajat löytyvät seuran kotisivuilta www.karjalansivistysseura.fi

Tässä tiedostossa on Irja Rämän laatima kooste otsikossa mainittua sukua koskevasta tutkimusaineistosta. Aineistoa ei ole KSS:n toimesta toimitettu vaan se on liitteenä sellaisena kuin se on tutkijan työn jäljeltä olemassa. Toivomme sen toimivan lähdeaineistona ja innoittajana sukua koskevaan jatkotutkimukseen.

Sukua koskevaa tietoa voi löytyä muita sukuja koskevista tiedostoista tai niiden paperitulosteisiin tehdyistä merkinnöistä. Osa tiedostoista on olemassa vain paperitulosteina. Näihin kannattaa tarkkuuteen pyrkivän sukututkijan perehtyä KSS:n arkistossa. Irja Rämän aineistoissa on mainintoja kaiken kaikkiaan lähes kolmestasadasta suvusta.

Irja Rämä on käyttänyt tutkimuksissaan muun muassa seuraavia lähteitä:

VA	Kansallisarkisto (ent. Valtionarkisto). Kansallis- ja sota-arkistossa on tarkemmat luettelot kunkin arkistoyksikön sisällöstä. Kirjaimet ja numerot viittaavat alaryhmiin.
Ahava	Paavo Ahavan kokoelma. VA
HSA	Heimosota-asiakirjat. SA = Sota-arkisto, Helsinki mm. Carelia-kokoelma 1918-22. Aunuksen retki. Heimosota-asiakirjoja 1918-22. Itä-Karjalan avustuskeskuksen asiakirjoja 1918-23.
IKKA	Itä-Karjalan komitean arkisto. VA
IKSVOA	Itä-Karjalan siviiliviranomaisten arkistot 1918-22. VA C a 1. Itä-Karjalan siviiliviranomaisten arkistot: Itä-Karjalan toimikunnan päiväkäskyt 1918. VA E a 1. Itä-Karjalan siviiliviranomaisten arkistot. Kirjeet.
IKTA	Itä-Karjalan toimikunnan arkisto. VA
IKTKA	Itä-Karjalan toimituskunnan arkisto. VA
Ilmarinen (Takkinen, Jalmari), Metsäsissipäällikön muistelmat. I-II. Porvoo 1931.	
Itä-Karjalan pakolaisten huoltotoimikunnan arkisto III Ba 1-3. VA	
Karjalan Kirja. Toim. Iivo Härkönen. I-II. 1. pain. Porvoo 1910-1911	
Karjalan vapaus. HYK	
Keynäs Haas.	Keynäs, Maiju, Haastattelut. Käsikirj. Pentti Keynään hallussa. Kopio KSS:ssa.
Keynäs s.	Naakka-Korhonen, Mervi, Halpa hinta, pitkä mitta. Aineiston koonnut Maiju Keynäs. Rauma 1988.
KH	Karjalan Heimo
KKNA	Karjalan kansannousun arkisto 1921-22. VA

- KSSA Karjalan Sivistysseuran (KSS) arkisto
- KV Karjalan Vartia. KSS:n kirjastossa. Helsingin yliopiston kirjastossa.
- Niemi Niemi, A.R., Vienan läänin runonlaulajat ja tietäjät. Hki 1921.
- Petroskoin arkisto, Central State Archive of Karelia: Uhtuan kirkonkirjat 1873-1905. Mf.
- SA Sota-arkisto. Helsinki. Siltavuorenk. 16
- Sihvo Sihvo Hannes, Karjalan kuva. 1973
Karjalan löytäjät 1967.
- Suomen historiallinen bibliografia 1926-1950
- SHVIKA Suomen hallituksen valtuutetun Vienan Karjalassa arkisto, Itä-Karjalan siviili-
viranomaisten arkistot:
Uhtuan kuntalaisten kokous Suvannon kylässä 26.11.1921. Puheenjoht. Erkki Simola.
Pk. jäljennös: KKNA IV: 2 VA
Uhtuan seutujen kansalaiskokouksen pöytäkirjan allekirjoittajat, Uhtualla
28.7.1918. IKSVOA: IKTK II. VA
- Uhtua-seura Uhtua-seuran jäsenluettelon sisältämät sukutiedot
- UM Ulkoasiainministeriön arkisto. Kirjeistö. Kansalaiskokoukset A 1. Sotilaall. tapahtumat
A III. Pakolaiset C (16-17). ItäKarjalaa koskevaa H 1-22.
- Vahtola Vahtola Jouko, Suomi suureksi ... Viena vapaaksi. Jyväskylä 1988.
- VPAKA Valtion pakolaisavustuskeskuksen arkisto. VA
- Vuoristo Sakari, Käsikirjoitukset

Aineiston käyttö ja julkaiseminen

Irja Rämän aineisto on tutkijan tahdon mukaisesti sukututkijoiden vapaasti käytettävissä. Sitä voi jakaa kiinnostuneille. Kuitenkin sen julkaisemisesta painettuna kirjana, lehdessä tai internet-sivustoilla tulee sopia Karjalan sivistysseura ry:n kanssa.

Aineiston käyttäjien on myös syytä muistaa, että elossa olevien henkilötietojen keräämistä säädellään henkilötietolailla. Sukututkijan velvollisuus on aina elossa olevien tietoja käsitellessään selvittää millä tavoin henkilötietolaki on omassa sukututkimusrekisterissä otettava huomioon.

Lisätietoja

Karjalan Sivistysseura ry
toimisto@karjalansivistysseura.fi puh 09 171414
www.karjalansivistysseura.fi

Potapov, Hattuniemi, Dorofejev

Sukutaulu Muarie (Maria) Vasilin tytär Dorofejeff ja Fatei (Vasili) Potapoff. 20.5.1995

I. Muarie Potapoffin esivanhemmat.

Muarien isänisä Tero (Terentij Zaharovits) Dorofejeff, maanviljelijä ja laukkukauppias syntyi noin 1800 ja kuoli Uhtualla vanhuuttaan 93-vuotiaana 6.4.1893 Teron vaimo Mavra Jegorovna noin 1810, kuoli 71-vuotiaana 10.6.1881.

Muarien isä Teroni Vasselei (Vasilij Terentjevits).

Maiju Keynäs haastatteli Okahvie Dorofejeffia ja Okahvien poikaa Viljo Vaaraa Kuhmossa 1939:

“Dorofejeffit (Terokset) lienevät Uhtuan seudun kanta-asukkaita. Teron suku on aitokarjalaista talonpoika- ja laukunkantajasukua. Tero ukko oli kulkenut laukkukauppiaina pohjois-Suomessa.”

Terentij kuoli vanhuuttaan 93 vuotiaana 6.4. 1893, haudattiin 8.4.1893 Uhtuan seurakunnan hautausmaahan.

Mavra Jegorovna Dorofejeva kuoli vanhuuttaan Uhtuassa 71 -vuotiaana 10.6.1881, haudattiin 12.6.1881.

Terentij Zaharovitsin ja Mavra Jegorovnan lapset:

1. Jekaterina naim. Tihanova s. 1832, k. 1874. 2. Jevdokija s. 1836, puoliso Nikita Antonovits Afanasjev s. 1836. 3. Nikifor s. 1838. 4. Agafja (1.) s. 1841. 5. Vasilij s. 1839. 6. Agafja (2.) s. 1843 tai –44, puoliso Nikita Andrejevits Gavrijev. 7. Pavel s. 1846. 8. Mihail s. 1852.

5. Vasilij Terentjevits Dorofejev

Wasselei Teron poika, Teroni Wasselei, Uhtua. Ahavan kok. 28:11

Wasselei Dorofejeff osallistui kulkukauppiaiden keskin. kokoukseen Uhtualla 1907. Ahava 10 2a

“Waseli Dorofejeffista paljo terveisiä sekä vaimostaan.” Feodor ja Tero Afanasjeffin kirje 9.3.1903 Paavo Ahavalle Sodankylästä. Ahava 24:7

Paavo Ahavan kirje pojalleen Terolle Sodankylään 19.2.1904: “ Waseli Dorofejeff on myös halunnu kauppaa ostaa vaan olisiko hänellä mitään takuita otettavissa maksuin suhteen.”

(Paavo Ahavan pojan Feodorin kauppa; Feodor kuoli Sodankylässä 1904.)

Vasilin vaimo oli Domna Haritonovna, syntyyään Mosnikova.

Jeli Afanasjeff Feodor Afanasjeffille Sodankylään 17.5.1903: “Waseli Dorofejeffin vaimolle paljon terveisiä, joko olet minja nähnyt häntä.” Kansallisarkisto. Paavo Ahavan kokoelma 28:7a

Vasilij Terentjevitsin ja Domna Haritonovnan ainoa tytär Marija (Moarie) syntyi 1869, vihittiin 20 -vuotiaana 17.4.1889. Sulhanen oli 23 -vuotias Faddej Jeremejevits Potapov Tuoppajärven seurakunnasta, Pistojärven Hirvisalmelta.

Häätodistajina olivat Semen Andrejevits Ivanov, Ohta, ja reserviläinen, rivimies Kirill Afanasjev, sekä Mihej Kondratjevits Fedorov ja Sergej Ivanovits Potapov, Pistojärvi.

Faddej Potapov tuli kotivävyksi Marijan kotitaloon Uhtualle, kuoli Suomessa 16.1.1903 lavantautiin. Marijan kotitalossa oli kestikievari. Marija oli käynyt koulua Suomessa, osasi suomen kieltä ja toimi usein naapureille kirjurina.

Marija Vasiljevna oli serkkunsa Zaharija Nikiforovits Dorofejevin kummina 1885.

Anni Vaaran kertoman mukaan Terentein pojat Teroni Vasselei ja Teroni Poavila asuivat kumpikin omaa taloan Uhtuan kylän Teronvaaralla. Moarie Potapova tuli Suomeen 1922, mutta palasi takaisin Karjalaan.

“Potapoff- suku eli Pistojärven Hirvisalmen kylässä Ohtajärvenrantamilla. 1910-luvulla oli kymmenen taloa, niistä kahdeksassa asui Potapoff perhettä, kahdessa Jakofleff - Jalavat. Talojen nimistä mainittakoon Lehto. Posti kulki Pistojärven kautta Suomeen.” Sanni Tyynelän haast. Karjalan Heimo 1991 s. 217.

Sanni Andrein tytär synt. Potapoff s. 24.4.1991 Hirvisalmella. Kuusamossa 80-vuotias v. 1891.

Faddej (Fatei) Potapovin ja Marija Vasiljevnan lapset:

1. Anna syntyi 30.9.1890, kastettiin 21.10.1890. Kummina oli Glikerija Nikitantlytär Andronova, talonpojan vaimo.

Anni Watein tytär, Uhtuan Lamminpohja s. 14.9.1892, k. Veitsiluodossa. 17-vuotiaana Kuusamon kansanopistossa 1908. Punnitusluettelon mukaan painot 55-56-55 kg. Ahavan kok. 11:9. Anni sai kyydin Uhtualta Prokko Pardojeffin reessä Kuusamon opistoon 1908

Annin äiti Maria (Muarie) Dorofejeff oli Waseli Puavilan poika Dorofejeffin (Viljo Vaaran) serkku.

Anni Potapoff tuli Suomeen 1922, kuoli naimattomana.

Annin veljet livo Potapoff ja Pekka Lehto (Potapoff), sisar Veera Hattuniemi – Arhipoff, os.s Potapoff s. 7.6.1902, k. Kuhmossa 24.12.1979.

2. Ioann (Ivan) syntyi 7.9.1891, kastettiin 29.9.1891. Kummeina olivat Klement Jeremejevits Potapov Hirvisalmesta ja Agafja Nikitanytär Andronova, talonpojan vaimo. Ivan, joka käytti nimeä Iivo Lehto, joutui 1. maailmansodassa itävaltalaisien vangiksi ja kuoli siellä.

3. Marija syntyi 24.3.1893, kastettiin 9.4.1893. Kummeina olivat Jeremej Jeremejevits Potapov Hirvisalmesta ja Glierija Nikitan tytär Andronova. Marija kuoli hinku-yskään vuoden ikäisenä 11.1. 1894, haudattiin 12.1.1894.

4. Jakov syntyi 23.10.1894, kastettiin 6.11.1894. Kummeina olivat Ivan Nikiforovits Dorofejev ja Glierija Nikitanytär Andronova, talonpojan vaimo. Jakov kuoli 2 kuukauden iässä 7.12.1894, haudattiin 9.12.1894.

5. Petr syntyi 25.11.1895, kastettiin 6.12.1895. (Suomessa Pekka Lehto.) Kummeina olivat Ivan Nikiforovits Dorofejev ja Marina Timofejevna Mosnikova, talonpojan tytär.

Pekan syntymäaika on laskettuna Suomessa käytetyn ns. uuden luvun mukaan 7.12.1895.

Pekka Lehto Uhtuan kirkonkylästä oli 26-vuotiaana pakolaisena Kuusamossa marraskuussa 1921, asui Mattilassa ja 30.9.1921 Multilassa. Vaimo 24-vuotias Helga, lapsi Lempi 2 kk. Valtion pakol. avustuskeskuksen arkistoluettelo III: 2 B a2. Kuusamon jakkopaikka. Avustusta saajien luettelo.

Pietari (Pekka) Lehto s. 7.12.1895 Uhtua, Suomeen 1922, Kuusamoon. Naimisissa 8? lasta. VPAK I B a 1. Luettelo pakol.

Pekka Lehto = Pekka Popoff, Uhtua kk. Nimen muutos Karjalan Vartia-lahdessä 1920 no 14.

Puoliso Helka Moisejjeff oli Kiimasvaarasta s. noin 1897 (25 vuotias v. 1922). Vihitty Turussa. Turusta perhe muutti Kuusamon Junttilaan noin 1926. Äidin sisar Vappu Moisejjeff, äidin serkku Maija Pakkanen, Hki, Herttoniemi.

25-vuotias Helka Lehto Uhtua kk. saapui Maikkulaan 29.12.22, 25-vuotias, Raumalle 31.12. miehensä luo, joka oli Lehtinen & Sofronoffin kauppaliikkeen palveluksessa. Mukana 1,5-vuotias tytär Jeleena, s. Uhtua kk. Valtion pakolaisavust. keskuksen luettelo III B a 2. Maikkulan jakopaikka.

Helka Lehto asui v. 1928 Kuusamossa Maria Rautakan luona. Lapsia oli jo kuusi: Lempi 6 v., Veera 5 v., Esko 4 v., Erkki 3 v., Paavo 2 v., vuoden vanha vauva. Äiti Helga oli 31-vuotias. Valtion pakolais-avustuskeskus III: 2 Ba 7

Nuorin lapsi ortod. kanttori Jarmo Lehto

Pekka ja Helka Lehdolla oli 13 lasta: kahdet kaksoset, neljä tyttöä:

Lapsi Jeleena s. Uhtuassa, 1,5 vuotias v. 1922. Pekan lapsia oli arkistotietojen mukaan vuonna 1928 jo kuusi: Lempi (Jelena?) 6, Veera 5 (s. 3. 1923). Puoliso Eino Luukkonen s. 1920 Tali, Viipurin mlk., Esko 4, Erkki 3, Paavo 2 ja 1-vuotias lapsi.

Paavo Lehto oli Äänislinnan yhteiskoulussa.

Veera Lehto oli Nurmijärven Väinölässä kotitalouskoulussa 4 kk. ajan kesällä 1942.

Ortod. kanttori Jarmo Lehto, Järvenpää, sittemmin Helsinki, on Veera Luukkosen mukaan Erkin poika.

6. Darja Faddejevna syntyi 17.3.1898, kastettiin 6.4.1898. Kummeina olivat Ivan Nikiforov Dorofejev ja Marina Timofejevna Pällijeva, talonpojan vaimo.

7. Pavel Faddejevits syntyi 4.3.1900, kastettiin 2.4.1900. Kummeina olivat Andrej Nikiforovits Dorofejev ja Marina Timofejevna Pällijeva, talonpojan vaimo. Pavel kuoli 3 -vuotiaana palovammoihin 14.10. 1902, haudattiin 16.10.1902.

8. Vera Faddejevna syntyi 4.8.1901, kastettiin 28.8.1901. Kummeina olivat Andrej Nikiforovits Dorofejev ja Marina Timofejevna Pällijeva, talonpojan vaimo. Vera (naimisissa Hattuniemi, entinen Arhipova) kuoli 24.12.1979 Suomessa.

Vera kuoli 24.12.1979 Suomessa Kuhmossa. Puoliso Aleksi Hattuniemi (ent. Arhipoff) s. 10.2.1897 Nokeuksessa (Pieni Nokeus) - k. 14.7.1989 Kuhmossa.

Perhetaulu Aleksi Hattuniemi (ent. Arhipoff)

Aleksis Hattuniemi (ent. Arhipoff) s. Nokeuksessa (Pieni Nokeus) 10.2.1897 - k. 14.7. 1989 Kuhmo. Puoliso Veera Fatein tytär Potapoff, s. 7.6. 1902 Uhtuassa - k. 24.12. 1979 Kuhmossa.

Aleksin ja Veeran lapset Ville, Jussi, Pekka, Aake, Kalevi:

Lähdetietoja:

Faddej eli Vatei oli tullut kotivävyksi Uhtualle. Vatein veljet olivat: Jeremias, Huotari, Konsta ja vielä yksi veli. Vatei oli veljeksistä nuorin. Jeremiaksella oli ainakin yksi poika. Huotarin poika oli Pekka. Konstan pojat olivat Otto ja Pekka. Vatein isä on kai kuollut ennen Pekka Lehdon syntymää.

Uhtualla olevaa kotitaloa on sanottu Terolan Marian taloksi, kenties vasta Faddein kuoltua. Marian isä oli Teroni Vasselei eli Vasili Dorofejeff.

Max Sofronoffin kirje Raumalta 16.1. 1903 Paavo Ahavalle: ... Fatei Potapoff täällä kuoli Rauman sairaalassa tänään illalla k:lo 6 lavantautiin sairastettuaan parisen viikkoa. Ahavan kokoelma 9:6. Paavo Ahavan kirje 28.1.1903: ... Terosen Wasselein vävy Fatei [Potapoff] on kuollut Rauman lasareetissa lavantautiin 2 viikkoa sitten ... Ahavan kokoelma 28: 7c

Arhipoff, Ivan = Hattuniemi, livana. Kiimasjärvi, Nokeus. Nimenmuutos on julkaistu Karjalan Vartia-lehdessä 1920 numero 23.

Aleksi Hattuniemen veli:

Arhipoff, Ville s. 2.6.1896 - k. Kuhmo 12.10.1938. Syntymäaika tarkistettava. Vertaa Aleksi Hattuniemen syntymä-aikaan 10.2.1897.

Ville Arhipoff oli Viljo Vaaran tyttären Maria (Maija) Vaaran kummisetä. Paavo Vaaran kertoman mukaan siunauksen toimitti kirkkoherra levanen. Hautajaiset pidettiin Kuhmon Kansalassa Viljo Vaaran ja Matro Nekkosen kodeissa.

Maria Potapoffin isä Waseli Teron poika Dorofejeff:

“Waseli Dorofejeffista paljo terveisiä sekä vaimostaan.” Feodor ja Tero Afanasjeffin kirjeestä 9.3.1903 Sodankylästä Paavo Ahavalle. Ahavan kokoelma 24:7

Jeli Afanasjeffin kirje 17.5.1903 Feodor Afanasjeffille Sodankylään. “Waseli Dorofejeffin vaimolle paljon terveisiä, joko olet minja nähnyt häntä.” Ahava 28: 7a

Waseli Dorofejeffin kirje Sodankylästä 12.2.1904 Paavo Ahavalle: Täden saan tervehtää sinua tämän kirjen kautta, kuin en suullisesti saanut puhella, kuin en ehtinyt tulla Lappi reisusta ja kysyn että onko ollut totellista, että myytä tämä Sodan-kylän kauppa ja minkälaisilla ehtoilla ja minkä hinnan mukaan täälä olevat tavarat. On kohta minullakin net hommat, että jos sovimme tavarain hinnoista ja makso- ehtoista, niin voin ryhtyä niihin kauppatuumiin. Voimme paremmin keskustella kuin tulen sielä käymään Rovaniemen markkinoista. Ei muuta kuin terveisiä minun ja vaimoni puolesta ... Ahava 9:7

Vasili Teron poika Dorofejeff kuljetti Paavo Ahavankin tavaroita kulkiessaan Uhtuasta Suomeen ja päinvastoin.

“Lähtetämmänne tavarat Vasili Dorofejeffin keralla sain.” Wasili Jeremejeffin kirje Paavo Ahavalle Uhtuasta 4.3.1904. Ahava 9:7.

Wasili Jeremejeff Rähä tuomittiin Uhtualla tekemästään suomalaisuus-työstä, karkoitettiin Siperiaan ja kuoli siellä.

Robert Andronoff Uhtuvasta 14.2.1904 Ahavalle: ... minä käskin maksaa Waseli Dorofejeffin 300 markkaa kotijan palatessa minun edestäni. Ahava 9:7

Paavo Ahavan kirje pojalleen Terolle Sodankylään 19.2.1904: “Waseli Dorofejeff on myös halunnu kauppaa ostaa, vaan olisikopa hänellä mitään takuita otettavissa maksuin suhteen.” Ahava 28:8 [Kyseessä on Paavo Ahavan 1904 kuolleen pojan Feodorin kauppa Sodankylässä.]

Kirje Sodankylästä 2.6.1904: H.W. Paavo Ahava. Täden saan ilmoittaa että jos nämät tavara loput panet ensi tulevan joulukuun asti velaksi niin minä otan vaikka velkakirjaa vastaan mutta ilman korkoa nimittäin jotka ovat täälä Sodankylässä, täälä on pitkä kevät ollut. vasta peltoja tehtän parasta aikaa. paikon on ollut eläinten rehuista hyvin puute, terveisiä paljon ... minun ja perheni puolesta ... Waseli Dorofejeff. Ahava 9:7 “Vierailin ... Rovaniemen kauppiaan Leontij Tichonoffin luona ja Sodankylän myymälänhoitajan Antti Affenescheffin luona ... Kirjanpitäjä Vasili Dorofejeff hoiti kirjanpidon ... Ote teoksesta G.W.Forsström, Metsäherrana Lapissa 1891-1926, s. 17, 24, 43.

Proschenie 1.12.1906. [Anomus (venäjänkiel.) kansanvalistusministerille saada perustaa suomenkielinen koulu Karjalaan.] Yksi anomuksen allekirjoittajista oli Dorovejev, Fasilej Terehovits Ahava 2: 1

Dorofejeff Wasilei Terehov. Nimi oli Kansalaiskokouksen 1.12.1906 venäjänkielisessä pöytäkirjassa. Ahavan kok. 2:1

Dorofejeff, Waseli. Osallistunut kulkukauppiaiden keskinäiseen kokoukseen Uhtualla 1907. Ahava 10: 2a Maria Vasilin tytär Dorofejeff.

“Uhtuan kirkonkylässä oli vain Makarien Mari ja Teron Muarie “kylän kirjureita”, heillä luetettiin ja kirjoitettiin kirjeet. Teron Muarieta koulutettiin Suomessa, kun hänen äitinsä sukulaisia oli Suomessa, kun

Muarien vanhemmilla oli kestikievari ja tarvittiin luku- ja kirjoitustaitoista. Makarien Mari oli vanhempiensa kera Suomessa ja siellä oppinut." Maiju Keynäs haast. Irene Koivikkoa 1951. Vihko II ss. 319-322.
Maria Vasilin tytär Potapoff osallistui kansalaiskokoukseen Uhtualla 21.12.1905. Ahavan kok. 9:9
Maria Potapoff Uhtualta tuli 56 vuotiaana Maikkulaan 16.7.1923, matkusti sieltä Raumalle 17.7.23 poikansa Pekka Lehdon luo. VPAK III Ba1. (Valtionpakkolaisavustuskeskuksen arkisto.)

Iivo Vasilin (Fatein) poika Potapoff.

"Pekka Lehdon vanhempi veli Iivo Potapoff oli Sofronoffin liikkeessä Raumalla myymäläapulaisena, sitten kangasosaston johtajana. Iivo haavoittui 1. maailman-sodassa, joutui Itävallan rintamalla itävaltalaisten vangiksi ja kuoli siellä. Iivo lähetti kotiin rahaa." Maiju Keynäs, Laukkukauppatutkimukseen liittyviä itäkarjalaisten haastatteluja. Pekka Lehto haastateltu Kuusamossa 25.7.1954.

Olga Timontr. Ojalan (o.s.Tikanoff s. Uhtuassa 1.3.1888) haastattelusta:

"Olgan veli Huoti kävi Jellivaaran ruotsinkielisen kansakoulun, muut sisarukset venäjänkielisen. Eiti opetti Olgalle kirjaimia. Lisäksi eräs etelä-Suomesta peräisin oleva mummo (tullut naimisiin Uhtualle) opetti suomenkielistä lukemista ja kirjoittamista; hänen koulussaan olivat Olga, Vaseli Vaara, Olgan Aleks-veli, Jouki (Antti Vierman vaimo), Anni Potapoff ja tämän veli Iivo (nämä 6 yht«aikaa). Maiju Keynäs haast. Olga Ojalaa Kuusamossa 1954. Vihko II s. 441

Anni Fatein tytär Potapoff s. 14.9.1892 - k. Veitsiluodossa.

Anni oli 17 vuotiaana Kuusamon kansanopistossa vuonna 1908. Punnitusluettelon mukaan painot 55-56-55. Ahava.11: 9

Anni sai ajaa Prokko Pardojeffin reessä Kuusamoon 1908, kun opistoon vietiin oppilaita Uhtualta. Ahava 11:9

Potapoff, Anna (Anni) s. 14.9.1892 Uhtuassa, tuli Suomeen 1922, Kemi, Veitsiluoto. Naimaton. VPAK I Ba1

Potapoff, Anni Uhtua kk, 32 v. Kuusamossa on saanut avustusta 30.9.1921. VPAK III: 2 Ba2. Kuusamon jakelu-paikka. Myös avustuksen saajain luettelossa 1922-23. Varastonhoitajana P. Lehto.

Lehto, Pekka = Potapoff, Pekka Uhtua kk. Nimenmuutos on julkaisu Karjalan Vartia -lehdessä 1920 no 14.

"Pekka Vaselin (Fatein) poika Lehto s. 7.12. 1895 Uhtua kk. kertoo: Nimen muutos jo Karjalan väliaikaisen hallituksen aikana. Puoliso 1920 [syntyisin Moiseijeff] Kiimasvaaralta. Pekan isä Vaseli (Fatei) Potapoff oli tullut Uhtualle kotivävyksi Pistojärven (Tihtozera) Hirvisalmen kylästä. Fatein veljet Jeremias, Huotari ja Konsta olivat kulkukauppiaita. Lisäksi oli vielä yksi veli. Fatei oli nuorin veljeksistä. Isä Fatei oli kulkenut Turun seuduilla laukkukaupalla, kuollut lavantautiin [Vaasan sairaalassa] kiertokauppamatkoilla ollessaan, haudattu Turkuun. Pekan isänisä oli kuollut jo ennen Pekan syntymää.

Vaari [Pekan äidinisä Vaseli Dorofejeff] kehoitti Pekkaa lähtemään mukaansa. Vaarin kanssa kertoja tuli 12-vuotiaana Karjalasta ensi kerran, syksyllä, Uhtualta Kajaaniin, siitä rautatietä Hämeenlinnan kautta Suomeen sukulaisten luo. Kahdestaan vaarin kanssa matkattiin Kuruun, jossa oli äidin serkku Iivo Alanko, Sakari Alangon veli. 12-vuotiaasta lähtien Pekka oli 7 vuotta yhtä mittaa Suomessa. (Isä oli kuollut, äiti eli, oli Suomessakin, mutta meni Karjalaan, oli kuollut että isä oli kuollut). Pekka tuli syksyllä, kävi vain seuraavan kevätlukukauden koulua Kurussa. Meni Sakari Alangon kanssa Tampereelle ja meni sitten Turun seudulle Mynämäen pitäjään setänsä Nikolai Potapoffin (nykyisin Uusitalo) luo ja teki siellä maatöitä. Nikolailla oli silloin paikall. kauppa ja kulki samalla kiertokaupalla ja harjoitti myös maanviljelystä. Vaari, äidinisä, kävi Karjalasta kaupalla ikänsä (kuinka kauan lie kulkenut. Vaari oli äidin [Muarien] isä Vaseli Toroffejeff Uhtuan kirkonkylästä. Pekan isä Vaseli (=Fatei) oli tullut kotivävyksi Uhtualle. Uhtualaisia oli ollut paljon kiertokaupalla Turun seuduilla. Vaseli Potapoff oli kulkenut Turun seuduilla, kuoli lavantautiin kiertokauppamatkoilla ollessaan, on haudattu Turun hautausmaahan. Pekka kulki aluksi vaarin kanssa, sitten ehkä vuoden yksin ennen maailmansotaa. Vaari kävi välillä Karjalassa. Vaari ajeli hevosella ja kertoja tuli apulaiseksi, hoiti hevosta, teki kauppaa, kävi toisissa taloissa yhdessä, toisissa yksinkin. Paikat olivat vaarille ennestään tutut. Kun Pekka kulki yksin, erosi vaarista, niin kulki talvella puujalaksisella potkukelkalla ja kesällä työntörattaila maailman sotaan saakka, 1922-25 hevosella. Pekalla ei ollut kauppa-lupaa koko aikana. Paikalliset kauppiat kantelivat 1922-25 nimismiehelle, mutta läänistä tuli ilmoitus (Maaherrana oli Helenius), että karjalaisten kauppaa oli katsottava läpi sormien. Vaari oli huonokuuloinen, hänelle piti puhua kovaa. Vaarin kanssa kierrellessä tehtiin parin viikon kierros, haettiin Raumalta tavaraa ja uudelleen kierrokselle. Tarkoitus, että mentiin pyhän ajaksi päämajapaikkaan. Pyhänä ei kierretty. Kierroksilla oli vakituiset yöpymispaikat, olivat olleet muillakin kiertokauppiilla majapaikkoina. Taloista ruoka, syötiin talon pöydässä. Vaarin ja Pekan kiertopitäjät: Rauman maasrk., Pyhäranta, Pyhämaa (Mammelan talo Heinästä kylässä eräs vakituinen yöpymispaikka), Uusikirkko, Laitila, Hinnerjoki, Eurajoki, Eura, Mynämäki, Yläne, Säkylä joskus, Honkilahti. Pekka rupesi harjoittamaan kiertokauppaa ehkä 16-vuotiaasta 1. maailmansotaan 1914 asti. Pekka oli mukana Karjalan sodissa. Vuosina 1920-21 hän oli rajalla pakolaisten muonittajana Multilassa ja Lämsänkylässä, kun pakolaiset tulivat. Pekka kauppasi kangas- ja

kappaletavaraa, pakolaisaikana enemmänkin kappaletavaraa: pukuja, ulstereita jne. 1922-25 Pekka vei markkinoille nahkoja. Syksyllä ostettiin oravan, karpän ja muita metsännahkoja, ei kotieläinnahkoja. Ne myytiin markkinoilla metsännahkan ostajille ja isompiin liikkeisiin, mm. Rauman ja Uuden kaupungin markkinoilla. Kävi kulkukaupalla etelässä v. 1922-25, sen jälkeen ei enää. Pakolaisaikana Pekka oli ollut esim. Uudenkaupungin ja Kauttuan toripäivillä myymässä samaa tavaraa kuin kiertokaupalla. Kauttuan tehtaalla kävi useinkin palkanmaksupäivinä. Kiertokauppa-ajat siis noin 1911-14 ja noin 1922-25. Oli myyjänä Tervaharjun kaupassa puolitoista vuotta myöhemmin. Kuusamossa vuodesta 1925 lähtien paikallisissa töissä.

Vaari hankki tavarat Raumalta uhtualaisesta tukkuliikkeestä Lehtinen & Sofronoff. Liike myöhemmin nimellä Alanko Oy. Samoin Pekka hankki tavarat sieltä. Pekka oli luku- ja kirjoitustaitoinen. Kävi venäläistäkin koulua, mutta koulun käynti oli vastenmielistä, ei ymmärtänyt, vaikka oppi kirjaimet. Pekka oli kirjeenvaihdossa kotiin Karjalaan koko ajan. Uhtualla oli äiti ja kaksi sisarta. Pekan äiti [Maria s. noin 1867] oli Suomessakin, mutta meni takaisin Karjalaan.

Vanhempi veli Iivo Potapoff oli Sofronoffin liikkeessä Raumalla myymäläapulaisena, sitten kangasosaston johtajana. Iivo haavoittui 1. maailmansodassa, joutui Itävallan rintamalla itävaltalaiden vangiksi ja kuoli siellä. Iivo lähetti kotiin rahaa. Kotona oli maanviljelystä, karjanhoitoa ym. Pekalla ei ollut omaa perhettä ennen pakolaisajan kauppaa. Pekan isä oli tullut Piston Hirvisalmesta Uhtualle kotivävyksi. Kertoja ei tiedä, milloin isän suku on tullut Pistojärvelle. Äidin suku kai uhtualaisia vanhastaan. Pekan äidillä ei ollut veljiä. Uhtualainen Kalle Penttinen on liikkunut kaupalla Kittilässä päin. Pekan isä oli veljeksistä nuorin. Jeremias veli, vanhempi isää, liikkui Oulun seudulla viimeksi, aikaisemmin Rauman seuduilla, on kuollut. Huotari, myös isää vanhempi, etelässä, Konsta, isää vanhempi, etelässä. Yksi veli vielä, mutta ei tiedä onko liikkunut kaupalla. Setien poikia liikkunut kauppoilla Rauman seuduilla. Konstan pojat Otto ja Pekka, Jeremiaksen poika pohjoisessa. Huotarin Pekka ei ehkä käynyt kaupalla. Isän isästä ei tiedä, kuollut kai ennen kertojan syntymää. Maiju Keynäs, Laukkukauppatutkimukseen liittyviä itäkarjalaisten haastatteluja. III vihko s. 85-111. Pekkaa haastateltu Kuusamossa 25.7.1954.

“Pekka Lehto, kiertokauppias otti tavaraa Iivo Ranteelta, joka oli kauppiana Rauman lähellä.” Maiju Keynäs haast. Matti Ahmaa.

Lehto, Pekka Uhtua kk s. 1898. Maanv. Passi no 350 Turun lääniin 24.11.1920, 12 kk. Yksityasioissa. SHVIKA. Valtioonarkisto.

Lehto, Pekka Uhtua kk. 24 v. Luettelo pakolaisista Kuusamossa v. 1920. Ahava 8: I-K:n toimituskunta.

“Punaisen ristin jakelukorteilla jaetaan pakolaisille tavaraa Korteesalmella ... varastonhoitajana Pekka Lehto ... 18.3.21.” Ahava 19:3

Lehto, Pekka Uhtua kk. 26 v. oli marraskuussa 1921 pakolaisena Kuusamossa, asui Mattilassa, 30.9.21 Multilassa. Vaimo Helga 24 v., lapsi Lempi 2 kk:n ikäinen. Valt. pakol. avustuskeskuksen arkistoluettelo III: 2 Ba 2 , Kuusamon jakopaikka. Avustuksen saajien luett.

Lehto, Pietari (Pekka) s. 7.12.1895 Uhtua.Suomeen 1922, Kuusamoon. Naimisissa. 8 lasta. VPAK I B a 1. Luett.pakol.

Lehto, Helka Uhtua kk. 25 v. Maikkulaan 29.12.22, Raumalle 31.12. miehensä luo, joka Lehtinen & Sofronoffin luona, ilmeisesti ko kauppaliiikkeen palveluksessa. Helkan mukana tytär Jeleena 1,5 vuotias, synt.. Uhtua kk. Valtion pakolaisavustus-keskuksen luettelo III B a 2. Maikkulan jakopaikka.

Helka Lehto vuonna 1928 Kuusamossa, asuinpaikka Maria Rautakan luona. Lapsia jo kuusi: Lempi 6, Veera 5, Esko 4, Erkki 3, Paavo 2 ja 1-vuotias vauva. Äiti Helga 31 v. Valt.pakol.avustuskesk. luett. III: 2 Ba 7. Pekka Lehdon tytär Veera Luukkonen s. maalisk. 1923, as.paikka Tikkakoski. Veeran kertomaa puh. 4.5. 1993:

“Pekan sisaret olivat Anni Potapoff, Veera Hattuniemi ja veli [Iivo]. Pekka Lehdon vaimo Helka, sukuaan Moisejeff, oli Kiimasvaarasta, vihitty Turussa. Helkan sisar oli Vappu Moisejeff. Pekka Lehto oli muuttanut perheineen Turusta Kuusamoon 1926 Junttilaan. Veera Luukkonen (s. maalisk. 1923) muistaa muuton. Veeran mies on Eino Luukkonen s. Talissa, Viipurin maalaiskunnassa, 73 vuotias vuonna 1993. Poikia on kolme, jotka olivat vuonna 1993 iältään 48, 44 ja 36 vuotta. Veera on ollut Nurmijärven Väinölässä kotitalous-kurssilla neljän kuukauden ajan kesällä 1942. Veeran äidin serkku Maija Pakkanen asuu Helsingissä. Erkki -veljen poika Jarmo Lehto, oli ortod. lukkari Järvenpäässä, nykyisin (1995) Helsingissä. Pekka Lehdolla on ollut 13 lasta: kahdet kaksoset, neljä tyttöä. Vrt ylläolevat lapset: Lempi (Jelena?), Veera (Luukkonen), Esko, Erkki, Paavo (Lehto, oli Äänislinnassa yhteiskoulussa), vauva (Jarmo Lehto)... lisäksi 7 muuta. Helka Lehdon serkku on Maija Pakkanen, asuu Herttoniemessä.

Lehto, Luukas syntyi 18.10.1900 Uhtua. Leski. tuli Suomeen 1922, Orismalaan. VPAK I B a 1. Luett.pakol. En tiedä, onko em. Luukas samaa sukua kuin Pekka Lehto.

Ville Hattuniemen kertomaa 1993: Veera Potapoff tuli naimisiin mentyään Nokeukseen eli Pieni-Nokeus-nimiseen kylään joka on Kiimasjärven puolella. Ville meni vapaaehtoisena sotaan ja kävi sodan aikana Luvajärvellä, joka oli polttamaton. Ville muisti Luvajärven paikoista Kalmistosaaren ja koulun joka oli Miinoaan päin kylän reunassa. Kiimasjärvi oli poltettu, samoin Nokeus. Villen isän serkku tuli perheineen Villeä vastaa; olivat tulossa Suomeen.

Luvajärvi on Viljo Vaaran puolison Anni Sergejeffin syntymäkylä.

Potapoff-suku.

Uhtuan kirkonkirjoissa:

Savva Ivanovits Potapov ja vaimo Elizaveta Feodorovna. Pistojärvi. Tytär Olga s. 18.6.1905, kastettiin 11.7.1905.

Vasilij Andrejevits (Andrein poika) Potapov ja vaimo Jekaterina Jeremijevna. Poika Josif s. 8.9.1905, kastettiin 17.9.1905. Kummina oli Afanasij Konstantinovits Potapov.

Maksim Andrejevits (Andrein poika) Potapov ja vaimo Anna Terentjevna. Hirvisalmi. Poika Georgij s. 31.10.1905, kastettiin 7.11.1905. Kummina oli Konstantin Jeremijevits Potapov.

Andrej Antonovits (Onton poika) Potapov Hirvisalmesta vihittiin 25 -vuotiaana 24.8.1905. Morsian oli 24 -vuotias Marija Jevfimovna Ivanova.

Tietoja Hirvisalmen Potapoff-suvusta.

Suku on asunut Pistojärven Hirvisalmen kylässä Ohtajärven rannalla. 1910-luvulla oli kylässä 10 taloa, kahdeksassa asui Potapoff-perheitä, kahdessa Jakofleff-Jalava -perhettä. Lehto oli talon nimi. Posti kulki Pistojärven kautta Suomeen. (Ote Sanni Tyynelän haastattelusta Karjalan Heimo -lehdessä 1991 s. 217.) Sanni Andrein tytär Tyynelä o.s. Potapoff syntyi 24.4.1991 Pistojärven Hirvisalmella. Puoliso oli Aleks Kallen poika Tyynelä (Tichanoff), s. Uhtualla. (KH 1990 s. 21.) Sanni Tyynelän isänisän isä oli Krikolei Potapoff, jonka vaimo oli Matro s. 1812. Heillä oli 5 lasta: Vanhin Ontto syntyi 1847. Hänellä oli poika Andrei, jonka tytär oli Sanni Potapoff, naimisissa Tyynelä. Ontto oli siis Sanni Tyynelän isän isä.

Toiset Krikolein ja Matron lapset olivat Jyrki s. 1849, Jaakko s. 1853, Mari s. 1854, Huoti s. 1856. Ontto ja Onton poika Andrei kuolivat vuonna 1920 mellakoissa.

(Sanni Tyynelän muistelmalla "Kerjuumatalla Vienan Karjalassa." Karjalan Heimo-lehdessä 1989 s 118-22.)

Vasili Ontrein (Andrein) poika Potapoff ja vaimo Kadri Pistojärven Hirvisalmesta.

Kirilä, joka oli kotoisin Pistojärven Vuosmosta, muutti poikamiehenä Hirvisalmelle, jossa viljeli maata.

Kirilän puoliso oli Vuonnisesta. Kirilän pojat Jermiäs, livana ja Kirilä, asuivat Hirvisalmessa. Jermiäksen puoliso oli Ogahvie Vassilein tytär Klimoff ja Jermiäksen poikia oli Nikolai ja Jermiäs. Jermiäksen kolmannen pojan nimi ei ole tiedossa. Kadri oli Jermiäs Jermiäksen pojan tytär s. Hirvisalmessa 1888. Kadrin puoliso oli Vaseli Ontrein poika Potaapoff. Pistojärvi, Hirvisalmi. Kadrilla ja Vasililla oli yksi tytär ja kuusi poikaa joista yksi kuoli lapsena Karjalassa

Kadrin lapsuudenkodissa oli kotikauppa, jota Nikolai-setä hoiti.

Edellä mainitut tiedot ovat Kadri Lehdon (ent. Potaapoff) s. 1888 kertomaa.

Martinniemiellä 1940. Haastattelijana oli Maiju Keynäs.

Kajaanin Heimojuhlassa 2.4.95 oli mukana Sirkka Nykänen, jonka isänisän isä oli Vaseli Potapoff Pistojärvestä. Sirkkan mies on Akonlahden Nykäsiä.

Sanni Andrein tytär Tyynelä o.s. Potapoff s. 24.4.1991 (?) Pistojärven Hirvisalmella. 80 vuotias vuonna 1991 Kuusamossa. Puoliso Aleks Kallen poika Tyynelä (Tichanoff), s. Uhtualla. Aleksin ja Sannin poika Ossi.

Timo Ossin poika Tyynelä on kirjailija. KH 1990 s. 21.

Sanni Tyynelän muistelmalla "Kerjuumatalla Vienan Karjalassa." Karjalan Heimo-lehdessä 1989 s 118-22..

Sanni Tyynelän "vanhamummo" oli Matro Potapoff, s. 1812, jonka oli mies Krikolei. Heillä 5 lasta. Matron vanhin poika Ontto, s. 1847, oli Sanni Tyynelän isoisä.

Onton veljet Jyrki s. 1849, Jaakko s. 1853, Huoti s. 1856, sisar Mari s. 1854. Ontto ja Onton poika Andrei kuolivat vuonna 1920 mellakoissa.

Potapoff- sukua Pistojärveltä.

Kirilä kotoisin Pistojärven Vuosmosta, muutti poikamiehenä Hirvisalmelle. Maanvilj. Kirilän puoliso

Vuonnisesta. Kirilän pojat olivat Jermiäs, livana ja Kirilä, asuivat Hirvisalmessa. Jermiäksen puoliso

Ogahvie Vassilein tytär Klimoff. Jermiäksen poikia oli Nikolai ja Jermiäs. Jermiäksen kolmannen pojan nimi ei ole tiedossa.

Kadri oli Jermiäs Jermiäksen pojan tytär. s. Hirvisalmessa 1888). Puoliso Vaseli Ontrein poika Potaapoff. Pistojärvi, Hirvisalmi. Kadrilla yksi tytär ja kuusi poikaa joista 1 kuoli lapsena Karjalassa Kadrin lapsuudenkodissa oli kotikauppa, jota Nikolai-setä hoiti. Edellä mainitut tiedot ovat Kadri Lehdon (ent. Potaapoff s. 1888) kertomaa Martinniemellä 1940. Haastattelijana oli Maiju Keynäs.

Potapoff, Feodor. Nimi keräyslistassa kansall.asian hyväksi Uhtualla. KSS: VKL 1906:II
Potapoff, Nikolai Uhtua, Kauppias.

Vaimo Laajoen kylän Marttilan talon Aina tytär. Nikolai perusti seudulle kangaskaupan v. 1900 tienoilla. Maiju Keynäs haastatellut. Ks. teos Halpa hinta, pitkä mitta. s 220, 234

Potapoffin sukua: Kalle Jussinp. Lehtomäki k. 1930.Kertoja Heikkinen, Nikolai 1888 Pistojärvi kk.

Ville Hattuniemen kirje 18.4.1993. Kirjeen mukaan tehty ylläolevaan Hattuniemi-sukutaulun tekstiin korjaukset Aleks Hattuniemen lasten syntymämerkintöihin.

“Pekka Lehdon siskoista ja mahdollisesti hänen veljestään tai veljistään voisi ehkä saada tietoja hänen tyttäreltään Veera Luukkoselta, Tikkakoski.

Isän (Aleksi Hattuniemen) tai sitten setäni Villen syntymäaika jompi kumpi näistä täytyy olla virheellinen mutta se ei ole meidän oikaistavissa, ikäeroa ei ole kuin 8 kk.“